

VU Research Portal

Namen noemen

Steijlen, G.I.J.

2018

document license
Unspecified

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Steijlen, G. I. J. (null). (2018). Namen noemen., Moluks Historisch Museum.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:
vuresearchportal.ub@vu.nl

Namen noemen

Column van Fridus Steijlen

“Noem mijn naam”, zei Onias Landveld tijdens een bijeenkomst op 16 augustus in het Verzetsmuseum te Amsterdam. “Noem mijn naam”, herhaalde hij en beschreef vervolgens de levenswandel van verzetsstrijder Anton de Kom. “Noem mijn naam” zei Landveld nogmaals na de beschrijving van het opkomend Indonesische nationalisme en haar roep om vrijheid.

(bron: Facebook/Onias Landveld)

Onias Landveld, stadsdichter van Tilburg, droeg zijn gedicht voor tijdens het ‘Bevrijdingsdebat & Vrijheidsdialoog 2018’, georganiseerd door de stichting Nusantara Amsterdam. Thema van de dag was ‘inclusief herdenken’: Hoe kun je werken aan een vorm van inclusief herdenken waarin zowel mensen met een Caraïbische achtergrond als een Indonesische of Indische achtergrond zich thuis en gerespecteerd voelen? Dat is een lastige kwestie. Alleen de datum 16 augustus al. Stichting Nusantara, met meer achtergrond in Azië dan de Caraïben, is een aantal jaren geleden op 16 augustus begonnen het echte einde van de Tweede Wereldoorlog, de capitulatie van Japan op 15 augustus 1945, te verbinden met de proclamatie van de Republiek Indonesië op 17 augustus 1945 door president Soekarno. Het is ingewikkeld omdat, ondanks dat op 15 augustus een einde aan de Tweede Wereldoorlog kwam, de herdenking van 15 augustus toch vooral een Indische aangelegenheid is. En dat Tula op 17 augustus 1795 (precies 150 jaar voor de Indonesische proclamatie!) op Curaçao een opstand tegen slavernij leidde, is te weinig bekend om de datum ook een Caraïbische dimensie te geven.

De vraag naar een inclusieve vorm van herdenken is niet zo een-twee-drie te beantwoorden, maar het is wel een heel prikkelende vraag. Voor mij, zo stelde ik in mijn inleiding op 16 augustus, staat die datum voor een omslag. Een grote groep Indonesische studenten in Nederland zat tijdens de Tweede Wereldoorlog in het verzet tegen het fascisme. Zo ook studenten uit Suriname en van de Antilliaanse eilanden. Voor de Indonesische studenten was het een uitgemaakte zaak dat zij na het verslaan van de Nazi's en haar bondgenoot Japan, hun doel zou worden verlegd naar de onafhankelijkheid van Indonesië. De Indonesische student en ex-verzetsman Kusumobroto vertelde dat ook op 16 augustus 1945 op de Dam in Amsterdam. Begin augustus was het plan opgevat om op die dag te roepen Indonesië van de Japanners te bevrijden. Dankzij de capitulatie op 15 augustus was dat achterhaald en kon hij oproepen om de volgende stap te maken: Indonesië te steunen in haar streven naar onafhankelijkheid.

De acties van Tula, de leider van de slavenopstand en nationalist Soekarno liggen wat mij betreft ook in elkaars verlengde. Hun acties gingen om verzet tegen onderdrukking en om het afschudden van uitbuiting. De relatief grotere deelname van Caraïbische en Indonesische studenten in het verzet in Europa hangt volgens mij juist ook samen met hun ervaringen met onderdrukking. Het lijkt mij daarom dat als je iets wil herdenken of over vrijheid wil praten, dat je over al die vormen van onderdrukking moet praten en nadenken. Dus niet alleen over fascisme, maar ook over kolonialisme en slavernij. Daarin ligt de uitdaging om te komen tot een inclusief herdenken.

Maar voordat het zover is moet er nog ontzettend veel gebeuren. Het gedicht van Onias 'Noem mijn naam' was een spiegel die het publiek werd voorgehouden. Wie kent de naam van al die mensen die zich tegen onderdrukking hebben verzet? Van Tula, Pattimura, Tjoet Nja Dinh, Soekarno, Rachmad Kusumobroto, Anton de Kom, Lohkay, George Maduro, Boy Ecurie, Eefje Poetiray en van Sutan Sjahrir, om er maar een paar te noemen? Waar kunnen we ze leren kennen? Tijdens het gedicht doemden in mijn hoofd de verschillende archiefstukken en foto's op die ik heb gezien tijdens mijn onderzoeken. Te vaak, veel te vaak hadden witte Europeanen daar een naam en bleven de Indonesiërs, de Molukkers, de Surinamers en mensen van de Caraïbische eilanden anoniem. We moeten elkaars naam kunnen noemen om inclusief te leren herdenken.